

Presoja učinkov na prostor

NAJA MAROT

Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta

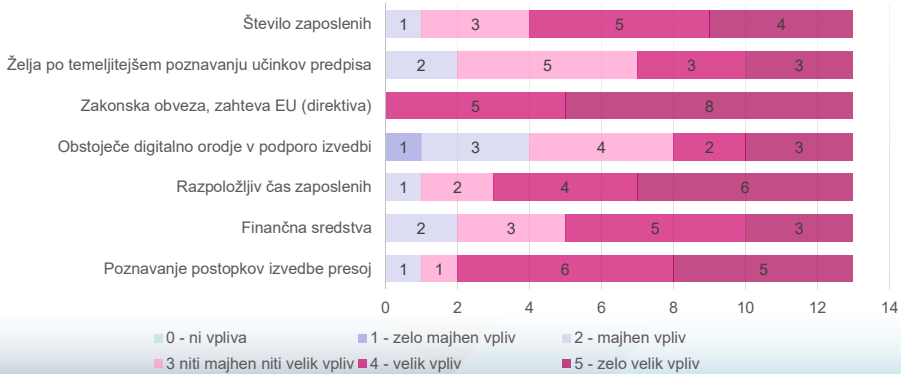
Mestna občina Nova Gorica, 26. maj 2022

Izhodišča

- EU iniciativa za boljšo regulacijo in zbirka orodij
 - Izvedba presoje učinkov na gospodarstvo, družbo in okolje za zakonodajne predloge, nezakonodajne pobude (npr. finančni program), izvedbene in delegirane akte
 - Različni pristopi držav članic, malo članic daje poudarek prostoru
- Slovenski pristop k presojanju:
 - Resolucija o normativni dejavnosti in Priročnik za izvedbo presoje učinkov predpisov
 - Poudarek na presojanju finančnih bremen
 - Različni pristopi k pripravi sektorskih politik in usklajevanju z drugimi politikami
 - Različen pristop in obseg spremljanja izvajanja sektorskih politik

Izhodišča

Dejavniki izvajanja presoj v postopku priprave predpisov in politik (n=14, maj 2022)

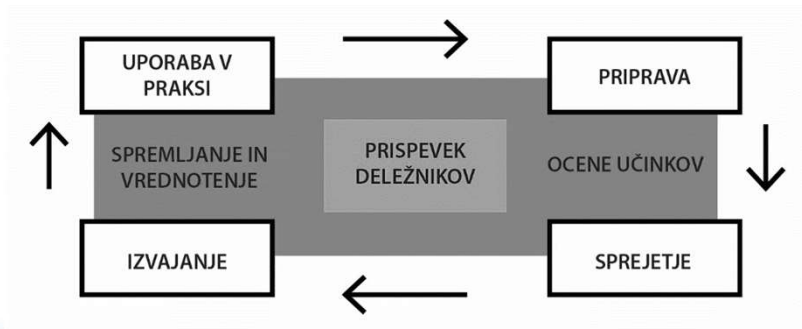

Ministrstvo za okolje in prostor
Direktorat za prostor, graditev in stanovanja

3

Izhodišča

Cikel priprave in spremljanja izvajanja predpisov in politik (Evropska komisija, 2022)

Ministrstvo za okolje in prostor
Direktorat za prostor, graditev in stanovanja

4

Zakaj presoja učinkov na prostor?

- Spremljanje stanja v prostoru (kazalniki, opisno)
- Ocena učinkov izvajanja izbrane politike ali zakonodaje na nacionalni/regionalni/lokalni ravni ali poljubno izbranim območju (npr. urbano, podeželsko, čezmejno)
- Identifikacija negativnih učinkov – podlaga za ukrepanje
- Identifikacija manjkajočih ukrepov
- Ocena prispevka sektorske politike k doseganju EU/nacionalnih/regionalnih ciljev prostorske politike

Prenova obstoječe politike in sistema spremljanja izvajanja

5

Kaj je presoja učinkov na prostor?

PRESOJA UČINKOV NA PROSTOR = je presoja, ki nam pomaga identificirati prostorske učinke na nacionalni, regionalni in lokalni ravni. Pokaže razliko v potencialnih učinkih na različnih območjih, kar predstavlja “prostorsko dimenzijo” predpisov v ocenjevanju.

Ang. Territorial Impact Assessment, krajše TIA.

Lahko izvedena vnaprej (ex-ante), vmes (**ex-durante**) ali po zaključku izvajanja (ex-post).

6

Kaj je prostorski učinek?

PROSTORSKI UČINEK = vsak učinek na rabo, kakovost in identiteto prostora, upravljanje z njim ali širše na gospodarstvo, družbo in okolje v izbrani prostorski enoti, ki je posledica izvajanja izbrane politike ali zakonodaje, sprejete na EU, državni ali drugi ravni.

7

Pristopi k presoji

Kvantitativni

- ESPON 2.1.1 (transport), 2004
- ESPON TIP-TAP (prostorski scenariji), 2010
- ESPON ARTS, 2011
- TIA, JV Evropa, 2018
- TIA, Češka, prispevek h koheziji, 2018

Kvalitativni

- Nizozemska TIA, 2009
- **ESPON EATIA, 2012**

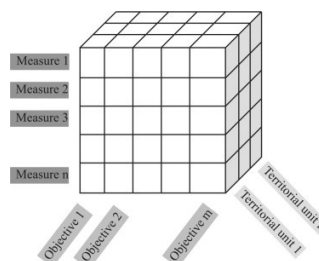
Kvantitativni in kvalitativni

- ESPON 2.1.3 (SKP in podeželski razvoj), 2005
- ESPON 2.1.4 (energetika), 2005
- **CRP TIA, Slovenija (energetika), 2008**
- **Ciljna TIA za vrednotenje CBC programa, 2016**
- **TIA CBC, 2019**

8

TIA in Nacionalni energetske program

- 2006-2008: Urbanistični inštitut RS
- Ciljni raziskovalni projekt z namenom razviti spletno orodje za izvedbi TIE
- Bolj kvantitativni kot kvalitativni pristop
- Resolucija o nacionalnem energetske programu (2004)
- Vključitev strokovnjakov
- Pregled in uokvirjenje (opis ciljev in ukrepov, regij, kazalnikov), matrično ocenjevanje, Delphi delavnica
- Prispevek k doseganju ciljev SPRS, 2004 (po posameznih regijah)

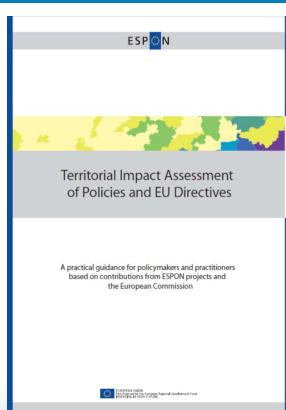

Golobič et al., 2011

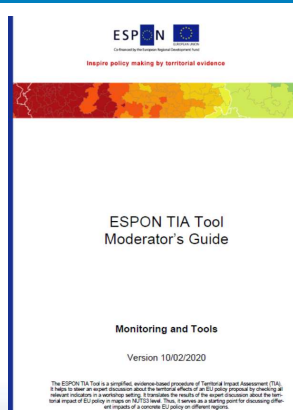
[Povezava na spletni obrazec](#)
[Več o projektu](#)

9

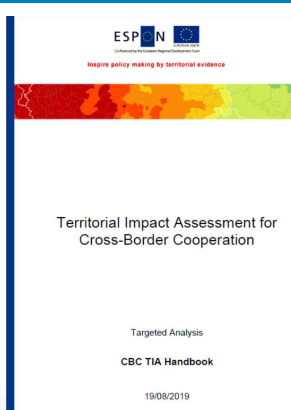
Kje lahko dobim informacije?

TIA of Policies and EU Directives, a practical guidance, [povezava](#)

ESPON TIA TOOL, Moderator's guide, [povezava](#)

TIA CBC - Territorial Impact Assessment for Cross-Border Cooperation, [povezava](#)

10

Kje lahko dobim informacije?

- Spletna stran projekta JN-TIA ([povezava](#))
- Zloženko, pripravljeno v projektu CRP TIA-SI

Pilotna aktivnost za izvajanje Teritorialne Agende 2030:
Presoja prostorskih učinkov

11

Zakaj današnja delavnica?

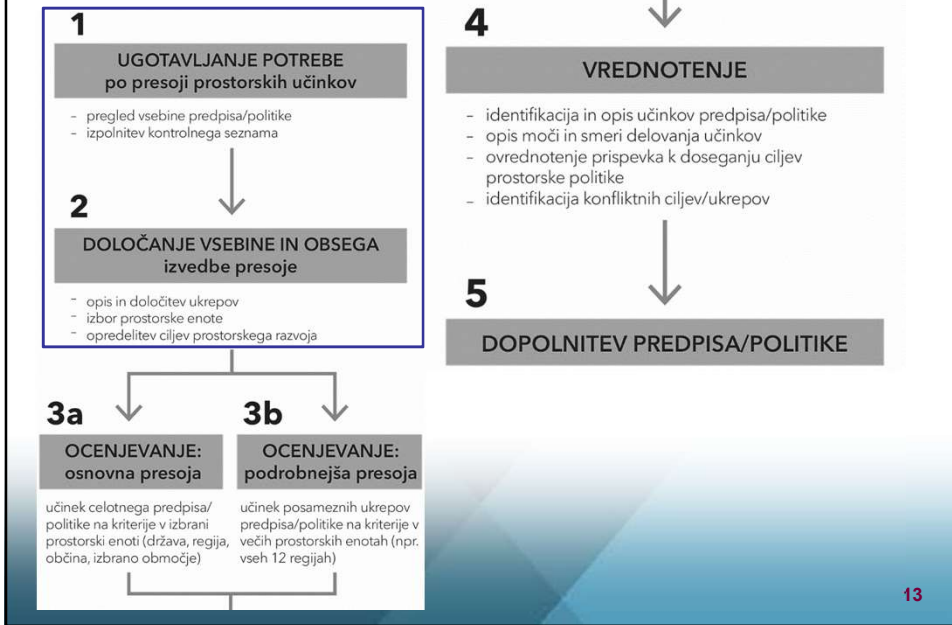
- Sprejem novih prostorskih politik (TA 2030, SPRS 2050)
- Potreba po medsektorskem usklajevanju pri pripravi in izvedbi politik (ZUreP-3, 70. člen)
- Ocena izvajanja Strategije razvoja prometa v RS do leta 2030 (pubuda)
- Specifika čezmejnega prostora pri pripravi in izvedbi politik

- Ocena učinkov na prostor Strategije razvoja prometa v RS do leta 2030
- Identifikacija problemov na področju prometa na izbranem območju

12

Koraki dela

Kvalitativno ocenjevanje učinkov

- Predstavitev politike (izhodišča, cilji, ukrepi)
- Logična veriga kot izhodišče za delavnico – viharjenje možganov o učinkih: gospodarski, družbeni, okoljsko-prostorski, upravljavski

Osnova za identificiranje potencialnih učinkov

Ozadje politike

Ukrepi politike

14

RAZPRAVA V DRUGEM DELU

17

Vprašanja za razpravo

1. Katerih problemov na področju prometa, ki se pojavljajo na vašem območju, pa strategija ni naslovila oziroma bi jih morala nasloviti na drugačen način?
2. Kateri od teh problemov izhajajo iz obmejnega/čezmejnega statusa območja? Prosimo, obrazložite.
3. Kateri ukrepi so potrebni, da bi z njimi naslovili po točko 1. identificirane probleme na področju prometa? Zapišete lahko tudi druge ukrepe, ki bi jih vključevati/poudariti strategija.

18

NADALJNI KORAKI DELA

19

Nadaljni koraki

- Povzetek rezultatov današnje delavnice (širok nabor učinkov, ukrepi s čezmejnimi učinki, identifikacija obstoječih problemov na področju prometa)
- Druga delavnica na temo prometa in upravljanja prostora v kontekstu EZTS GO (Evropske zveze za teritorialno sodelovanje Nova Gorica – Gorizia, [povezava](#)) v drugi polovici septembra 2022
- Sodelovanje v mednarodnem konzorciju (poročanje, izmenjava pristopov in rezultatov, obveščanje)

20

Univerza v Ljubljani

Biotekniška fakulteta

Hvala za pozornost!

Naja Marot, UL BF, naja.marot@bf.uni-lj.si

Manca Krošelj, UL BF,
manca.kroselj@bf.uni-lj.si

Barbara Kostanjšek, UL BF,
Barbara.kostanjsek@bf.uni-lj.si

Ines Lupše, MOP, Ines.lupse@gov.si

Blanka Bartol, MOP, blanka.bartol@gov.si

[FB](#) Oddelek za krajinsko arhitekturo

[Instagram](#) Oddelek za krajinsko arhitekturo